

A Hero's Death?

Source -1: גמרא סוטה ״

ח"ר חמשה נבראו מעין דוגמא של מעלה וכולן לקו בהן שמשון בכחו שאול בצוארו אבשלום בשערו צדקיה בעינו אסא ברגליו שמשון בכחו דכתיב ״ויסר כחו מעליו שאול בצוארו דכתיב ״ויקח שאול את החרב ופל עליה אבשלום בשערו כרבעינן למימר קבין

פעין דוגמא
 פ' . נשחטו מן החמונים לחשורת :
 ויסר כחו . לא מייטי ראייה אלא:
 דטלן לקו : שאול בנוארו . ויגבה
 מכל העם משכמו (שמואל א י) :
 ויסל פליס . מקום שארגין במרב
 והיטו לואר

Source 0: ילקוט מעם לועז

ילקוט מעם לועז — שמואל א

ואמר : ודקרוני זהתעללו בי. (ח) הכתוב מדגיש דברי שאול, שהיה חושש שאחר שידקרוהו יוסיפו להתעלל בו בבית יראתם. והיינו יסורים שלא יוכל לעמוד בהם וביחוד שיהיה בזה חילול השם, ולכן אמר הערלים האלה, היינו עובדי ע"ז. הכתוב מלמדנו מה היה שאול. (ט) שאחרי כל אותה נבואה קשה והגם שראה מנוסת ישראל ומיתת בניו, לא נס וקיבל המיתה על עצמו לזכות בחיי העוה"ב כמו שאמר לו שמואל מחר אתה ובניך עמי, עמי במחיצתי. ואמרו במדרש (י) ששאול היה חושש שיעבירוהו על דת ולכן חבל בעצמו, ונתמעט מן הנאמר אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש. אך לשון מיעוט, שבענין כזה כמו שאול מותר. וי"א משום תשובה עשה זאת על שהרג את נוב עיר הכהנים הלובשים בגדי תשבץ. ויש אומרים (יא) ששאול לא עבר איסור בזה כיון שהיה יודע שסופו למות לאחר שמתו בניו ונתקיימו דברי שמואל למחר אתה ובניך עמי. והיה ירא פן יתעללו בו כמו שעשו לשמשון בקלון מתמיד וחרפה רצופה. וזהו שאמרו חז"ל אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, יכול כשאול, תלמוד לומר אך.

Source 1: בראשית פרק ט'

And God blessed Noah and his sons, and said to them, Be fruitful, and multiply, and replenish the earth. And the fear of you and the dread of you shall be upon every beast of the earth, and upon every bird of the air, upon all that moves upon the earth, and upon all the fishes of the sea; into your hand are they delivered. Every moving thing that lives shall be food for you; even as the green herb have I given you all things. But flesh with its life, which is its blood, you shall not eat. And surely your blood of your lives will I require; at the hand of every beast will I require it, and at the hand of man; at the hand of every man's brother will I require the life of man. Whoso sheds man's blood by man shall his blood be shed: for in the image of God made he man. And as for you, be fruitful, and multiply; bring forth abundantly in the earth, and multiply in it.

ויברך אלהים את־נח ואת־בניו ויאמר להם
 פרו ורבו ומלאו את־הארץ: ומוראכם וחתכם יהיה על־כל־
 חית הארץ ועל־כל־עוף השמים בכל־אשר תרמש הארמה
 ובכל־דגי הים בידכם נתנו: פל־דמש אשר הוא־חי לכם
 יהיה לאכלה בידך עשב נתתי לכם את־כל: אך־בשר
 בנפשו דמו לא תאכלו: ואך את־דמכם לנפשותיכם אדרש
 מיד כל־חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש
 את־נפש האדם: שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם
 אלהים עשה את־האדם: ואתם פרו ורבו שרצו בארץ
 ורברבה:

Source 3: גיטין דף נ"ז עמוד ב'

כפצו סק ונסל לחד
הס . ואל' חזק בנס' מ"ו (ק)
י"ז חסד שפלה פי שנתה ולא יחב
בגלגל סל' יחוס סו מסרין
מחציק (סססה דף ל"ג) חלל
ג"ח לחנה סל' וסרס סל'
ללחל' סוד סר' סו ססין סל'
ול' סו סר' סל' סל' :

תנא

כעשה בר שאח ילדים וילוח שצטבו לקחן הרגיש בעצמן למה הן מתבקשים אמרו אם אני מוכנין בים אני באין לחד העולם הבא וחדש להן הגדול שבהן אמר ה' מבישן אישב אישב ממעלות ים מבישן אישב כבין שני אריה אישב ממעלות ים אלו שמוכנין בים כיון ששמועו ילדות כך קצו כולן ונפל לחד הים נישא ילדים ק"ו בעצמן ואמרו מה הללו שרדכן לכך כך אני שאין דרבו לכך על אחת כמה וכמה אף הם קצו לחד הים ועלדם הכתוב אשר כ"י עליד הרגע כל היום נחשבו כצאן מברה

Source 4: ריטב"א על גמ' ע"ז

עבודה זרה יח, ב—יט, ב

[יח, א] הא ⁹⁹ דאמרינן בהגדה דרבי יוחנן ¹⁰⁰ בן תרדיון ¹⁰¹ מוטב שיתננה ¹⁰² מי שנתנה ולא אחבול בעצמי. כתוב בגליוני התוספות ¹⁰³ שהיה אומר ר"ת ז"ל דהיכא שמתירא שלא יכריחוהו לעבור על דת מותר לחבול בעצמו. והכי איתא במדרש ¹⁰⁴ כתיב ¹⁰⁵ אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מכאן אזהרה לאדם שלא יחבול בעצמו יכול אפילו כשאלו מלך ישראל ¹⁰⁶ פ"י שחבל בעצמו מפני שהיה מתירא שמא יעבירוהו על דת תלמוד לומר אך מיעט. דבכי האי גוונא שרי. ומכאן לומדין לשחוט הנערים בגזירות מפני העברת הדת. ע"כ מצאתי בגליוני התוספות ¹⁰⁷ והם דברים שצריכין תלמוד ועיון גדול, אלא שכבר הורה זקן. ושמענו בי"ם גדולי צרפת שהתירו כן הלכה למעשה ¹⁰⁸.

Source 2: בראשית רבה

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה לד"ה (ה)

[אך את

(ה) [אך את דמכם לנפשותיכם] להביא את החונק עצמו, יכול כשאלו ת"ל אך, יכול כחנניה מישאל ועזריה תלמוד לומר אך.

Source 5: דעת זקנים על בראשית ט'

דעת זקנים מבעלי התוספות

כדאשכח גבי קין כי עוד כל ימי הארץ וגו' : (ה) ואלך את דמכם וגו'. אזכרה לחונק עצמו ואמרו ככ"ר יכול אפי' כחנניה מישאל ועזריה ס"ל אך סירוב יכול אפי' כמו אלו שצטבו עלמין לקדוש השם שלא יוכל לחבול בעצמו אם הוא ירא שלא יוכל בעצמו לנפשו כנסיון ת"ל אך כי בשעת השמד יכול למסור עצמו למיתה ולהכונן עצמו. וכן כשאלו בן קיש שאמר לנפשו לנפשו חרבו ודקני בת וכו' ת"ל אך שאם ירא אדם שאי יספיק לו יסורין קשים שלא יוכל לסבול ולעמוד כנסיון שיכול להכונן את עצמו. ומכאן מביאין ראיה אותן שיוחסין התינוק בשעת כגזירה. ויש שאוסרין ומפרשים כן יכול כחנניה וחכריו שכבר נאמרו למיתה ת"ל אך אבל אינו יכול להרוג את עצמו יכול כשאלו שצטבו עצמו למיתה ת"ל אך ס"י שאינו יכול לחבול בעצמו כלל ושאלו שלא ברשות חכמים עשה עהר"ש בר אברהם העכו"ם אוקמן. ימעשה ככך אחד שחש הרבה תינוקות בשעת השמד כי היה ירא שיפנירום על דם והיה רב אחד עמו והיה כוונתו עליו ביותר וקראו כולן והוא לא היה חושש. ואמר אותו רב אם כדברי יצרן אופיו רב כפיתח עשונה וכן היה שחטמוהו עכו"ם והיו פושטין פרוי ונותנין חול בין העור והכשר ואמר כך נחכסלה הגזרה ולא שחט אותן התינוקות היו ניולין :

Source 8:

בית יוסף על יורה דעת
סימן קנ"ז

ב"ה וכ' בא"ח בב"ד דורש אך את דמכם לנפשותיכם וכו' אזהרה לחונק את עצמו יכול אפילו כחנניה מישאל ועזריה ת"ל אך פ"י שבשעת השמד יכול למסור עצמו למיתה ולהרוג את עצמו אם הוא יודע שלא יוכל לעמוד. בנסיק וכן יכול אפי' כשאלו בן קיש שאם ירא שחט יעשו לו יסורים קשים שיכול למסור עצמו למיתה ת"ל אך ומכאן הביאו ראיה השוחטים התינוקות בשעת השמד ויש שאמרו ומפרשים הך ת"ל אך שאינו יכול להרוג עצמו והגניה מישאל ועזריה מסרו עצמם ביד אחרים אבל הם לא פגעו בעצמם ושאלו בן קיש שלא כרצון חכמים עשה ומעשה כרב אחד ששחט תינוקות הרבה בשעת השמד שירא שיעבירוהו על דת והיה עמו רב אחד וכעס עליו וקראו רוצח והוא לא חש לדבריו ואמר הרב המונע אם כדברי יהרג אותו רב במיתה משונה וכן היה שתפשוהו עכו"ם והיו פושטים עורו ונותנין חול בין העור והבשר ואח"כ נתכסלה הגזירה ואם לא שחט אותם אפשר שהיו ניצולים ולא היו הורגים אותם ח"ל ר"י כתבו הפסקים אם רוצה להחמיר על עצמו ליהרג בצניעא על שאר מצות רשאי ואינו נקרא חובל בעצמו וכן בירושלמי ורואה שהעכו"ם מכון להעמידם אבל להגאתו נקרא חובל בעצמו והא דאמרינן בגילוי עריות ה"ה עכו"ם הבא על בת ישראל דאינו מכון אלא להגאתו ולא להעבירה וכן ישראל הבא על הכותית ר"א דעכו"ם הבא על בת ישראל לא מטעם עריות נגעו בה דאינו עושה מעשה אלא מטעם אם הוא בפרהסיא וכ"ס ר"ת בההיא דאסתר קרקע עולם היתה ואינה מצווה ליהרג וכמה פרהסיא י בני אדם :

